

Sygn. akt II UK 157/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Z. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 grudnia 2010 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 kwietnia 2009 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę w zakresie daty początkowej prawa do emerytury przekazuje Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2009 r. po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy Z. J., zmienił wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 13 września 2007 r. oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 grudnia 2006 r. odmawiającą ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury, w ten sposób, że przyznał mu prawo do emerytury od 1 października 2006 r.

W sprawie tej ustalono, że ubezpieczony, ur. 26 października 1946 r., w dniu 23 października 2006 r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę w obniżonym wieku z uwagi na pracę w charakterze szczególnym jako wychowawca. Decyzją z dnia 7 grudnia 2006 r. organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury, wskazując, że posiada on ogólnie 26 lat, 3 miesiące i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 7 lat, 4 miesiące i 13 dni pracy nauczycielskiej, a minimalna długość czasu pracy nauczycielskiej, uprawniająca do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury wynosi 15 lat. Organ rentowy nie uwzględnił okresu pracy wnioskodawcy w Wojewódzkiej Komendzie Ochotniczych Hufców Pracy w G. (od 1 grudnia 1972 r. do 1 czerwca 1982 r.), a także w Państwowym Sanatorium Przeciwgruźliczym w D. (od 1 lipca 1968 r. do 30 listopada 1972 r.), ponieważ ze świadectw pracy nie wynika w jakim wymiarze czasu pracy pracował wnioskodawca. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji.

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sadu pierwszej instancji i poprzedzającą go decyzję uznając, że w spornych okresach wykonywał pracę w szczególnym charakterze stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oznacza to, że łącznie z okresami zaliczonymi przez organ rentowy wnioskodawca udowodnił okres pracy w szczególnym charakterze w wymiarze 17 lat, 1 miesiąc i 28 dni. Zatem wnioskodawca, który ukończył 60 lat, legitymuje się 25-letnim okresem zatrudnienia, w tym co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnym charakterze, spełnia przesłanki określone w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem z 7 lutego 1983 r.). W

konsekwencji Sąd przyznał mu prawo do emerytury w oparciu o art. 32 ust. 1 i 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39. poz.353 ze zm., zwanej dalej ustawą o emeryturach i rentach) od dnia 1 października 2006 r.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zaskarżył ten wyrok w części dotyczącej przyznania prawa do emerytury od dnia 1 października 2006 r. zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności: 1/ art. 32 ustawy o emeryturach i rentach w związku z § 15 i § 4 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. przez przyjęcie, że wnioskodawca ur. 26 października 1946 r. już w dacie 1 października 2006 r. spełnił wszystkie warunki do przyznania prawa do emerytury, 2/ pominięcie art. 100 oraz art. 129 ustawy o emeryturach i rentach i przyjęcie, że wnioskodawca nabył prawo do emerytury od dnia 1 października 2006 r. - przed dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, tj. przed ukończeniem 60 roku życia. Okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania jest jej oczywiste uzasadnienie z uwagi na oczywiste naruszenie przepisów powołanych w postawie skargi, niezastosowanie normy prawnej odpowiedniej do wskazanego stanu faktycznego, jak też z uwagi na naruszenie zasad równego traktowania ubezpieczonych przy przyznawaniu prawa do świadczenia od dnia spełnienia wszystkich warunków wynikających z ustawy, w tym ukończenia określonego wieku, a także oczywista sprzeczność zaskarżonego rozstrzygnięcia z obowiązującym porządkiem prawnym.

Zdaniem skarżącego Sąd niezasadnie przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 października 2006 r., skoro wiek uprawniający do tego świadczenia osiągnął dopiero w dniu 26 października 2006 r. Treść art. 100 i art. 129 ustawy o emeryturach i rentach wyklucza bowiem możliwość przyznania prawa do świadczenia przed spełnieniem wszystkich wymaganych warunków do jego nabycia, jak też możliwość wstecznego wypłacania świadczeń, tj. za okres przed nabyciem prawa, a tym bardziej przed złożeniem wniosku, z którym w sprawie wnioskodawca wystąpił w dniu 23 października 2006 r.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego jej rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy i

przyznanie prawa do emerytury od dnia ukończenia 60 roku życia tj. od dnia 26 października 2006 r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest usprawiedliwiona, ponieważ Sąd Apelacyjny przyznał ubezpieczonemu prawo do wcześniejszej emerytury wbrew art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach już od dnia 1 października 2006 r., a zatem przed dniem spełnienia warunku uzyskania wymaganego niższego wieku emerytalnego (art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o emeryturach i rentach w związku z § 4 ust. 1 pkt 1 i § 15 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r.). Tymczasem prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia (art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), a wypłata przyznanych świadczeń emerytalnych przysługuje od dnia powstania prawa do emerytury (art. 129 ust. 1 *in principio* tej ustawy). Regulacje te - w zakresie orzeczonej daty początkowej przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury - umknęły rozwadze Sądu Apelacyjnego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku, zważywszy że ubezpieczony osiągnął wymagany niższy wiek emerytalny (60 lat życia) - według skarżącego organu rentowego - dopiero 26 października 2006 r. W takich okolicznościach sprawy Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu sprawy sprawdzi termin wypełnienia przez ubezpieczonego warunku uzyskania wymaganego niższego wieku emerytalnego i przyzna ubezpieczonemu prawo do emerytury zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, tj. z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. W tym celu Sąd Najwyższy wyrokował jak w sentencji w zgodzie z art. 398¹⁵ k.p.c.